

פחד דוד

יו"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומשה" ישראל

בנשיאות בנש"ק מורנו ורבנו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

בן הצדיק המלובן רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלובן רבי חיים פינטו זיע"א

פרשת
בא
י' שבט
תשפ"א

1060

ירושלים תל אביב חיפה באר שבע

4:50 | 4:35 | 4:43 | 4:29 **הדלקת נרות**

5:46 | 5:43 | 5:45 | 5:44 **מוצאי שבת**

6:23 | 6:20 | 6:22 | 6:20 **רבינו תם**

משכיל לדוד

צירוף הילדים והזקנים להליכה למדבר

התורה ולא ישמחו בה, ואם כן חבל להוציאם, וזהו "כי רעה נגד פניכם" כלומר שמא אצל הילדים תהא התורה כ"רעה". ומשה לא קיבל את דבריו, כי הוא כבר הסביר לו שהתורה היא נראית כרעה למתחילים - אבל כאשר טועמים אותה לא ירצו לפרוש ממנה.

עוד יש לפרש, שמשה רבנו אמר שייקח גם את הצאן, בשביל לחנך את הילדים לראות שאין הצאן עבודה זרה כמו שחושבים המצרים, שעבדו לצאן כעבודה זרה. וענה לו פרעה "ראו כי רעה נגד פניכם", ובחז"ל (ילקוט"ש שמות שצב) פירשו שהוא מוסב על חטא העגל, שפרעה רצה להראות למשה מה יצא מהצאן, חטא העגל.

ועוד הוסיף פרעה ואמר - "לא כן לכו נא הגברים ועבדו את ה' כי אותה אתם מבקשים ויגרש אותם מאת פני פרעה" (שם פס' יא).

הנה פרעה שלח לקרוא למשה ואהרן בעקבות מה שאמרו לו עבדיו "הטרם תדע כי אבדה מצרים" ולחצו עליו לשלחם ובכך להציל את הארץ. והוא התרצה וקרא שוב למשה ואהרן וניהל עם משה ויכוח להגביל את מספר היוצאים, וכשמשה רבינו אינו מתרצה לפשרות, מיד פרעה מגרש אותו מעם פניו.

ונראה שיש ללמוד מפסוק זה את דרכו של היצר הרע; שהרי ידוע כי כוחו של היצר הרע הוא לחפש כל מיני אופנים להכשיל ולהסית את האדם, ורק אם האדם עומד איתן מולו - יסתלק היצר הרע, כמו פרעה הרשע כשרואה שמשה ואהרן עומדים על שלהם ולא שועים לטענותיו ולפיתוייו - סילק אותם מעל פניו.

ולפי זה יש להסביר על מה שהעיר רש"י (שם) "שמקרא זה לשון קצר, ולא פירש מי גירשם". ולפי מה שבארנו, נמצא שהיצר הרע, שהוא פרעה שהיה בעל גאוה ולא יכול היה להיכנע למשה, הוא זה שגירש אותם. ובאמת לא פירש מי גירש אותם, כי אין הפסוק בא לומר את העובדה שפרעה גירש את משה, אלא שהיצר הרע מסתלק מול אדם שעומד איתן על עקרונותיו. ולכן אין צורך לפרש מי גירש.

ועיקר המסר העולה מהפסוק הוא, שהיצר הרע מסתלק מול מצב כזה, כשאדם עומד מולו כצור איתן ואינו זו מדעתו ועקרונותיו כחוט השערה.

ואפשר גם שהאדם יסלק את עצמו מעם היצר הרע, ולא יעמוד מולו שישטינו. סיפר לי יהודי שהלך לחנות לצורך עסקיו, ושם פגע במראה שאינו צנוע, וראייה זו גרמה לו להרגיש שהוא בסכנה רוחנית גדולה, והיהודי הזה ויתר על עסקיו ופנה ללכת משם בריצה גדולה מבלי להסתובב כלל לאחוריו.

וכן אצל משה אפשר לפרש שהוא הסתלק מעם פרעה, וזאת כי ראה שהוא מנהל עמו ויכוח עקר ללא תועלת, ועל כן הוא פנה מאיתו וגירש את עצמו ממנו לבל יישאר מול הרשע.

"וישוב את משה ואת אהרן אל פרעה ויאמר אלהם לבן עבדו את ה' א-להיכם מי ומי ההולכים. ויאמר משה בנערינו ובזקנינו נלך בבנינו ובבנותינו בצאננו ובבקרנו נלך כי חג ה' לנו" (שמות י, ח-ט).

מין הגאון רבי יאשיהו פינטו זיע"א, מבאר את הויכוח בין פרעה למשה בפסוק זה - "מי ומי ההולכים", היינו שפרעה אמר למשה רבינו ע"ה שהוא מסכים שהם ילכו, אך בתנאי שלא ייקחו איתם משה ואהרן, אלא רק את 'ההולכים' דהיינו את אלה שהולכים מרצונם, אבל שלא ייקחו את הנערים והילדים והזקנים שאינם רוצים ואף קשה להם ללכת למדבר. אצל הילדים מחמת שלא מבינים את ענין הקרבנות, ואצל הזקנים מחמת טורח הדרך.

ומה ענה לו משה רבינו? שגם הזקנים והילדים יצטרפו, בהסבירו "כי חג ה' לנו" - לומר שכמו שבתג אנו מצווים "ושמחת בחנך אתה ובנך ובתך" (דברים טז, יד) ואף על פי שהם לא מחויבים במצוות, אנו מצרפים אותם לשמחת החג שלנו, גם במדבר צריכים שיצטרפו כולם, גם הזקנים והנערים. עד כאן דבריו הקדושים.

ונראה לי לבאר את דבריו. כי באמת הטעם שהוצרכו גם הנערים להצטרף למדבר, היה משום שודאי שבהיותם בארץ מצרים הגשמית והטמאה כמו שכתוב (בראשית מב, ט) "ערות הארץ" וערוה לשון טומאה, הם לא רצו לעזוב למדבר. ובפרט שמאז מכת דם היו משופעים ישראל בכסף, כפי הידוע שהוצרכו המצרים לקנות את המים מישראל, בכדי שלא ייהפך לדם - ומוה התעשרו בני ישראל עושר רב (שמו"ר ט, י). אם כן וודאי שכל הכסף והחומר השפיע על הילדים שלא לרצות לצאת למדבר.

אבל משה אמר שאדרבה כשנוציא אותם ממצרים למדבר למקום רוחני ללא שום דבר גשמי - או אז הם יאהבו את התורה ומרצונם יבואו ללומדה, בבחינת מה שאמר דוד המלך נעים זמירות ישראל "טעמו וראו כי טוב ה'" (תהלים לד, ט), כי כשהם יטעמו את טעם התורה - כבר לא יוכלו לפרוש ממנה, ואז יתקיים בהם "כי חג ה' לנו" שתחשב התורה אצלם לחג.

וזה דרך החינוך שרצה משה להנחיל להם ולגדל את הטף לתורה. וכפי ההלכה הקובעת ש"זכין לאדם שלא בפניו" (גיטין יא, ב) לגרום להם שהם יגדלו בניו בדרך הטוב.

והשיב פרעה למשה ואהרן - "ויאמר אליהם יהי כן ה' עמכם כאשר אשלח אתכם ואת טפכם ראו כי רעה נגד פניכם" (שם פס' י). והנה לפי דברי הר"ף שפרעה התווכח עם משה שלא יוציא את הילדים שאינם יכולים ללכת, יש להבין מה ענה לו פרעה במשפט זה של "ראו כי רעה נגד פניכם", ואיך ענה למשה על מה שהסביר שרצה לקחת את הילדים למדבר אפילו בלי רצונם, והסיבה היא כדי שיטעמו את טעם התורה ואז מרצונם לבסוף יהיו אוהבים אותה.

ונראה שאמר פרעה למשה שאולי לא ירצו הילדים את

הילולא דצדיקיא

- י - רבי שלום מזרחי שרעבי
- הרש"ש הקדוש
- יא - רבי ישראל נח וינברג ראש ישיבת 'אש התורה'
- יב - רבי רפאל פינטו זיע"א
- יג - רבי אליהו מאיר בלוך
- יד - רבי יעקב יהושע מח"ס 'פני יהושע'
- טו - רבי ינון חורי
- טז - רבי שלום מרדכי הכהן שבדרון

המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל
ישלח הודעה: mld@hpinto.org.il

במסילה נעלה

שביבי אמונה ובטחון מפקנסו של מו"ר הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

דברי חכמים

פרפראות לפרשה

משולחנם של חכמי התורה

מסירות נפש לתורה

הסיפור שלפנינו אירע לפני עשרות שנים. השלג נערם לגובה שמונים ס"מ! סופת שלגים השתוללה בצפון אמריקה, הטמפרטורה בחוץ עמדה על מינוס 20 מעלות! הרחובות היו ריקים מאדם. גם בשיבת 'תורה ודעת' נשארו תלמידי הישיבה בחדרם בלי יכולת לצאת מהפנימייה אל עבר בית המדרש השוכן במרחק מה מהמקום.

כעבור יומיים של מצור החלו שלושה בחורים מבני הישיבה לדאוג: מחר השיעור הכללי של ראש הישיבה, רבי שלמה היימן. מעניין מה יעשה ראש הישיבה?

ידועה הייתה מסירות נפשו להרבצת תורה, ובוודאי גם מחר יגיע לישיבה במסירות נפש, בשלג ובקור, אך הוא לא ימצא שם איש.

החליטו השלושה: גם אנו נמסור נפש ונגיע לשיעור. בקשיים גדולים הם צלחו את דרכם בשלג ללא פגע, והגיעו לבית מדרש ריק מאדם, כפי ששערו. המתינו השלושה, והנה בדיוק בזמן הקבוע הם שומעים את קול פסיעותיו של ראש הישיבה, מגיע כשכולו לבן, נוטף פתיתי שלג, אך פניו מאירות.

ראש הישיבה הביט בחיך בשלושת הגיבורים, פסע אל עבר מדרגות ארון הקודש, ופתח את השיעור כרגיל. הוא מסר את שיעורו כאילו הוא עומד בפני מאות תלמידים. פניו האירו כלפידים, ורידי מצחו האדירו ממאמץ מחשבתו, מידי פעם דפק בחוזקה על הסטנדר, כל כולו אש להבה.

בסיום השיעור נגשו שלשת הבחורים אל ראש הישיבה ושאלוהו: "מדוע התאמץ הרב כל כך, הלא רק שלושה בחורים אנו. יכולנו להקשיב גם אם היה לוחש...?!". הרצין ראש הישיבה והשיב:

"אתם חושבים שאני מוסר את השיעור לכם בלבד? אני מוסר בידכם את לפיד התורה! לכם, לילדיכם, לנכדיכם ולכל צאצאי צאצאיכם, לתלמידיכם ולתלמידי תלמידיכם. אם לא אצעק, איך הם ישמעו".

הנה נאמר בתורה: "למען תספר באזני בנך וכן את אשר התעללתי במצרים ואת אתי אשר שמתים, וידעתם כי אני ה'" (שמות י, ב). והשאלה היא מדוע התורה לא מסתפקת בכך שרק האב יספר את כל אשר קרה במצרים, והחיוב מוטל גם על הסב?

התשובה לכך היא, שהעברת לפיד האמונה מאב לבנו תלויה בכך שהאב רואה בבנו את בנותם של נכדו ושל

נינו. אם יעבור המסר היהודי באופן

הנכון, בעוצמה, בחום ובאהבה, תהיה ההצלחה לא רק עם הבן, אלא גם עם הדורות הבאים.

מצות קידוש החודש

"החודש הזה לכם ראש חודשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה" (שמות יב, ב)

וכתב רש"י - "החודש הזה הראהו לבנה בחידושה ואמר לו כשהירח מתחדש יהיה לך ראש חודש".

עם ישראל נצטוו על קידוש החודש עוד בהיותם בארץ מצרים. ויש להבין משום מה נצטוו ישראל לקיים מצוה זו עוד בהיותם בארץ מצרים, ובכלל מהי חשיבותה של מצות קידוש החודש בכך שנבחרה להיות מהמצוות הראשונות שאותם נצטוו ישראל לקיים.

ונראה לבאר קושיה זו, הנה הברייה היחידה שאותה ניתן לראות באופן מוחשי מתחדשת מידי חודש בחודשו זו הלבנה. כאשר הקב"ה ברא את העולם במשך שישה ימים, העולם היה חדש לגמרי ונקי מכל חטא. לאחר שחטא האדם בחטא עץ הדעת נפגמה אותה התחדשות, פגם אשר ממשיך ללוות את עם ישראל בכל הדורות כולם. הקב"ה ברחמיו הרבים ביקש לכפר לעם ישראל על זה החטא, לפיכך ציווה עליהם לברך ולקדש את הלבנה מדי חודש, וכך כאשר עם ישראל מקדשים ומברכים את הלבנה המתחדשת, יבואו המה לחדש גם את נשמתם ולטהרה מן הרושם שנותר בה עוד מימי חטאו

של האדם הראשון.

ולפיכך מצוה זו ניתנה לעם ישראל בהתחלה ונצטוו לקיימה עוד בארץ מצרים, שבהיות ועם ישראל היו שקועים במצרים במ"ט שערי טומאה (זו"ח ריש פ' יתרו), נצטוו לקיים מצות קידוש החודש אשר בכוחה גם לחדש את נשמתם ולהסיר מעליה את תועבת ארץ מצרים. ועוד נראה להוסיף שמאחר ובני ישראל היה שקועים במ"ט שערי טומאה היה צורך שהם ירימו את ראשם לשמים ועל ידי כך יזכרו "מי ברא אלה" (ישעיה מ, כו), ולכן קיבלו את מצוות קידוש הלבנה.

יום ראש חודש מסוגל לסליחה וכפרה, מכיוון שהקב"ה מחשיב יום זה כששת ימי בראשית שבהם העולם היה נקי וחדש ועוד לא טעם מן חטא. ומסיבה זו נצטוו ישראל להקריב בראש חודש שיעיר עיזים לחטאת. ונראה לומר על דרך החידוד שהמילה שיעיר היא מלשון המילה רשע, ואילו הקרבן המובא מן העיזים רומז לגהנום כפי הנאמר (אבות ה, כ) "עז פנים לגהנום", ומשמע שקרבן שיעיר העיזים מכפר על מעשי הרשעים על מנת שלא יצטרכו לירש הגהנום.

במה מפטירין

הפטרת השבוע: "הדבר אשר דבר" (ירמיה מ"ו)

הקשר לפרשה: בהפטרה מסופר על עונשו של פרעה וחורבנה

של ארץ מצרים, כפי המסופר בפרשה על שלשת המכות האחרונות וחורבנה של מצרים.

נצור לשונך

תולה ארץ על בלימה

פרסום מיותר ומזיק

אסור לספר כל דבר שגם אם אין הוא גנאי, פרסומו עלול להזיק לזולת בענייני פרנסה או שידוך. סוג זה של לשון הרע רווח ביותר, כשאנשים מתבקשים לספק מידע בנוגע לשידוך או להצעת עבודה. אסור לדבר על חולשותיו הגופניות של פלוני או על חוסר חכמתו גם אם הן המדבר והן השומע אינם רואים בכך כל גנאי, פרסום דברים מסוג זה עלול לגרום למדובר הפסד ונוק.

מן האוצר

ממשנתו של מו"ר הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

מצות קידוש החודש

**"החודש הזה לכם ראש חודשים ראשון הוא לכם
לחדשי השנה" (שמות יב, ב)**

וכתב רש"י - "החודש הזה הראהו לבנה בחידושה
ואמר לו כשהירח מתחדש יהיה לך ראש חודש".

עם ישראל נצטוו על קידוש החודש עוד בהיותם
בארץ מצרים. ויש להבין משום מה נצטוו ישראל
לקיים מצוה זו עוד בהיותם בארץ מצרים, ובכלל
מהי חשיבותה של מצות קידוש החודש בכך
שנבחרה להיות מהמצוות הראשונות שאותם נצטוו
ישראל לקיים.

ונראה לבאר קושיה זו, הנה הברייה היחידה שאותה
ניתן לראות באופן מוחשי מתחדשת מידי חודש
בחודשו זו הלבנה. כאשר הקב"ה ברא את העולם
במשך שישה ימים, העולם היה חדש לגמרי ונקי
מכל חטא. לאחר שחטא האדם בחטא עץ הדעת
נפגמה אותה התחדשות, פגם אשר ממשיך ללוות
את עם ישראל בכל הדורות כולם. הקב"ה ברחמיו
הרבים ביקש לכפר לעם ישראל על זה החטא,
לפיכך ציווה עליהם לברך ולקדש את הלבנה מדי
חודש, וכך כאשר עם ישראל מקדשים ומברכים
את הלבנה המתחדשת, יבואו המה לחדש גם את
נשמתם ולטהרה מן הרושם שנותר בה עוד מימי
חטאו של האדם הראשון.

ולפיכך מצוה זו ניתנה לעם ישראל בהתחלה ונצטוו
לקיימה עוד בארץ מצרים, שבהיות ועם ישראל היו
שקועים במצרים במ"ט שערי טומאה (זו"ח ריש
פ' יתרו), נצטוו לקיים מצות קידוש החודש אשר
בכוחה גם לחדש את נשמתם ולהסיר מעליה את
תועבת ארץ מצרים. ועוד נראה להוסיף שמאחר ובני
ישראל היה שקועים במ"ט שערי טומאה היה צורך
שהם ירימו את ראשם לשמים ועל ידי כך יזכרו "מי
ברא אלה" (ישעיה מ, כו), ולכן קיבלו את מצוות
קידוש הלבנה.

יום ראש חודש מסוגל לסליחה וכפרה, מכיוון
שהקב"ה מחשיב יום זה כששת ימי בראשית שבהם
העולם היה נקי וחדש ועוד לא טעם מן חטא. ומסיבה
זו נצטוו ישראל להקריב בראש חודש שעיר עיזים
לחטאת. ונראה לומר על דרך החידוד שהמילה שעיר
היא מלשון המילה רשע, ואילו הקרבן המובא מן
העיזים רומז לגהנום כפי הנאמר (אבות ה, כ) "עז
פנים לגהנום", ומשמע שקרבן שעיר העיזים מכפר
על מעשי הרשעים על מנת שלא יצטרכו לירש
גהנום.

פניני הפרשה

עבודת השי"ת נעשית בשמחה - כיום חג

"כאשר אשלח אתכם ואת טפכם" (שמות י, י)

כאשר אשלח אתכם ואת טפכם!:

כך מפרש בספר 'ומתוק האור' את דברי פרעה, בלשון שאלה ותמיהה - אם אשלח
אתכם ואת טפכם גם יחד, הלא הטף יטריד ויבלבל אתכם מעבודת הבורא!
ועל זה השיב משה "כי חג ה' לנו" - עבודת שמחה, והיא נעשית בהקהל, עם כל
בני המשפחה!

אם כך, אמר פרעה "ראו כי רעה נגד פניכם", דעתכם ודאי לברוח מעבודתכם, כי
אם לא - שמחה כזו, שנעשית רק על ידי בני חורין, מה זו עושה!?

סיפור יציאת מצרים בשמחה משפחתית?

"והיה כי ישאלך בנך" (שמות יג, יג)

כתב רבינו חיים בן עטר זיע"א ב'אור החיים':

בשעה שיראה בנך ענין פדיון חיוב בכור, אם ישאלך, אתה חייב לומר לו, אבל בלא
שאלה אין חיוב אלא בליל פסח. לזה דקדק לומר 'מחר' - פירוש אפילו למחר.
ואמר 'לאמר', שתהיה כוונתו בשאלה שתענה אליו, אז תשיבהו. אבל אם יאמר 'מה
זאת' בדרך זלזול, ולא לכוונת התשובה אל תשיבהו.

דין זה הביא הגאון רבי נסים קרליץ זצ"ל, להלכה מעשית ('חוט שני' ג עמ' רלד):
אב ובנו הנמצאים בשמחת פדיון הבן, או בפדיון בכור בהמה, והבן שואל את האב:
'מה זאת?' האב חייב מן התורה לספר לו את סיפור יציאת מצרים, אף אם הבן
שואלו במשך השנה ולא רק בליל ט"ו בניסן, וכפשטות הכתוב.
אמנם אין חיוב של "את פתח לו", שהוא חיוב לספר לבנו אף כשאינו שואלו, שבזה
אינו חייב אלא בליל ט"ו, כיון שלומדים חיוב זה מ"והגדת לבנך".

הכנעת הלב - היא עבודת השי"ת

"לא תשאר פרסה כי ממנו נקח לעבד את ה' א-להינו" (שמות י, כו)

הטעם שציווה השי"ת על הקרבנות, אינו משום שה' צריך לקרבנות אלו שהרי
"לה' הארץ ומלוואה", אלא בכדי שהאדם ייתן אל ליבו לשוב מעבירות שבידו, וכמו
שאמרו חז"ל שכאשר האדם מביא קרבן, אזי בשעת השחיטה וההפשט וניתוח
הקרבן, ייתן אל ליבו שכך היה ראוי לעשות לו על שעבר על מצוות ה' ובה ייכנע
לבבו וישוב אל ה'.

ולכן, מסביר רבי אהרון שורוג'ון זצ"ל מגדולי חכמי טורקיה, בספרו 'בית אהרן' -
אמר פרעה למשה "לכו עבדו את ה' רק צאנכם ובקרכם יצג" (שם, כד), ולשם מה
אתם צריכים לקחת את הצאן והבקר? אם כדי לתת דורון לה' אז "גם טפכם ילך
עמכם" שהם חביבים עליכם יותר ואותם תקריבו לה'?

ענה לו משה, אילו מטרת הקרבנות היתה לתת דורון להקב"ה היה ראוי לתת לו
את החביב עלינו, אך מאחר ולא זו מטרת הקרבן אלא מטרתו בכדי שיכנע לבבנו
ונשוב אל ה', לפיכך צריכים אנו לקחת את הצאן והבקר, וזהו שאמר משה "לא
תשאר פרסה כי ממנו נקח לעבד את ה' א", והיינו שעבודת השי"ת היא ע"י 'הכנעת
הלב' לאבינו שבשמים.

לכך נדמו כל השוטים המבקשים להתאים את התורה לרוח הזמן, ואינם מבינים שצריך להתאים את הזמן לרוח התורה, כשם שצריך להתאים את הנעל אל הרגל ולא את הרגל לנעל.

תשובה של יהודי מדור קודם

על צורת ואופן הנחלת התורה ודרך החינוך לבנים, יש ללמוד ממה שסיפר רבי אברהם יצחק הכהן קוק שליט"א:

היה זה באחד מימי חול המועד פסח. נכנסתי עם חותני הגאון רבי יעקב רוזנטל זצ"ל, אב"ד תל אביב, אל בית מרן הרב שך זצוק"ל להקביל פניו ברגל. מרן זצוק"ל חיבב וכיבד מאוד את רבי יעקב רוזנטל זצ"ל, אשר גדל בירושלים אצל תלמידי המהר"ל דיסקין זצ"ל. הוא פנה אלי ואמר בהדגשה: "הוא יהודי מדור קודם".

ביטוי זה שמעתי ממרן בהזדמנויות שונות, וניצלתי אפוא את אוירת החג בכדי לשאול מהי הייחודיות שישנה ביהודי מדור קודם.

אחרי מחשבה של דקות אחדות, נענה מרן זצוק"ל ואמר:

"גם בדור הזה ישנה אהבת תורה ויראת שמים, אבל ישנה בלב תפיסת מקום של דברים נוספים. יהודי מדור קודם הוא יהודי שכל מה שאינו נוגע לתורה וליראת שמים אינו תופס מקום בלבו כלל".

שאלתי: האם יש לנו עצה לחנך גם בדור הזה למעלה זו.

מורי חמי זצ"ל שמע את השאלה וביקש רשות לענות עליה. כשהורשה כמובן, אמר כך:

"בהגדה של פסח אנו אומרים 'והגדת לבנך... לא אמרתי אלא בשעה שמצא ומרור מונחים לפניך'.

בדרך צחות אפשר לפרש כך: 'והגדת לבנך' - רצונך להגיד ולחנך את בנך, 'לא אמרתי' - לא באמירות ודיבורים תחנך אותו, אלא כיצד תחנכו? 'בשעה שמצא ומרור מונחים לפניך' - אם אתה תהיה הדוגמה האישית לכל מה שאתה רוצה שהוא יעשה אז תצליח להעביר לו את התורה, לחבבה עליו ולהשרישה בלבו".

מרן זצוק"ל שמע את התשובה, התרומם מעל כיסאו ואמר בהתרגשות:

גם תשובה זו היא תשובה של יהודי מדור קודם. בדור הזה חושבים שמחנכים בדיבורים. אנשי האמת של הדור הקודם ידעו מהי צורת החינוך האמיתית".

מעמיקה בתוכניות. משתפסתי מעט במה מדובר ביקשתי ממנו: כעת תן לי שקט בבקשה שנים שלושה רגעים להתבונן בתוכניות.

קימטתי את מצחי, כאדם שמבקש לעיין במסמך בעיון נמרץ... ונטפלתי לאחד מהקווים המסמנים אחד מיסודות הבניין, שהלכו ובאו בקווים לא ישרים.

לאחר כמה רגעים הרמתי את ראשי ושאלתי: תאמר לי בבקשה, מדוע הקו התחתון שנמצא בפנת דרום מזרח, לא יכול לנוע מעט לכיוון מזרח? וכשיהיה ישר גם יהיה יפה יותר, ופחות מסורבל? מה יש, קצת גמישות פה וקצת גמישות שם, והכל ייראה יותר טוב?

- "ממתי רבנים מבינים בהנדסה? השיב לי בלגלוג, הרי כל הכוח והחוסן של הבניין תלוי בעיקר באותם קווים, וכל תזוזה של מילימטר אחד מסכנת את הכל!

"חוקי ההנדסה חדים וברורים ואין לסור מהם ימין ושמאל כמלא נימה", סיים את תוכחתו הנוקבת.

- וממתי מהנדסים מבינים בהלכה? השבתי לו כגמולו. הרי כל קיום העולם תלוי בקיום התורה, וכל חוקי התורה שניתנה משמים מיד ה' מלאה חוקים ברורים, ואיך מלאך לבך לתמוה למה אין גמישות פה ושם...

כשאני מבקש גמישות בסך הכל על בניין אחד, ורק על חכמה של מהנדס בשר ודם אחד, ששבועות מספר או חודשים בודדים עמלת על תכנונם, הינך כה סר וזועף, ותורתנו שניתנה לפני אלפי שנים, כאן אתה מבקש מהרבנים המופקדים על שמירת ההלכה שיתערבו בחוקי ה' ויגלו 'גמישות'!?

עוד אמרתי לו - אספר לך סיפור:

פעם היה ילד בן עניים שאסף פרוטה לפרוטה עד שהגשים את חלומו שיוכל לקנות נעליים חדשות לכבוד חג הפסח. כשצרור מטבעות בידו הלך אל השוק הערבי שבו הייתה סחורה בזול, ומצא נעליים כלבבו, אלא שלמרבה הצער רק נעל אחת התאימה אל הרגל ואילו השנייה מיאנה להתלבש על הרגל.

הסוחר הערבי שהבחין בצערו של הילד ניסה את כל האפשרויות להתאים את הנעל, ומשלא הועילו כל הדברים אמר לבסוף לילד: "יש לי פתרון עבורך - אם תרשה לי אחתוך מעט מהאצבע של הרגל והנעל תתלבש היטב..."

עיקרון מרכזי חינוכי מופיע בתורה מספר פעמים בצווי שנאמר גם בפרשתנו, מצות "והגדת לבנך" (שמות יג, ח). חשיבות הזיכרון בחינוך והעברת המורשת מהווה מימד הנותן משמעות לחיינו, המעניק לנו אחיזה נצחית בעולם, לשמור מול עינינו את ידיעת העבר והנחלת הזיכרון לבנינו בעתיד, כי תכלית בריאת העולם נועדה למעשה למען קיום התורה ומצוותיה בלי לסור מן התורה ימין ושמאל.

כך סיפר המגיד הגה"צ רבי שלום שבדרון זצ"ל:

באחת מנסיעותיי לחוף לארץ נודמן לי מקום מושבי שבמטוס ליד יהודי שאינו שומר תורה ומצוות. ואדם זה, כפי שסיפר לי בתוך הדברים, היה מהנדס גדול, וגם פרופסור לא קטן. ובקיצור, איש מדע שחושב שידע הכל ומבין בהכל.

היה חסר לו ב'השכלתו' רק למצוא יהודי כמוני שנראה רב גדול עם זקן גדול, ולהטיח בו את טריוניותיו על הרבנים ושאלותיו על התורה וההלכה.

- "למה אתם, הרבנים, פנה אלי הפרופסור, לא יכולים להתגמש קצת עם ההלכה? מה יש? קצת גמישות, ולא תרחיקו כל כך את החילונים".

עניתי לו: שאלתך אכן דורשת הסבר, אך קודם נניח מעט את שאלתך וספר לי מה מקצועך?

- "אדריכל ומהנדס", השיב. והוסיף: "וכעת אני בדרך לחו"ל, להביא תכנית של בנין רב קומות, שהוא פרויקט מיוחד".

- התוכל בבקשה להראות לי את התוכניות שהינן, מן הסתם, בתיק הנמצא לידך? שאלתי אותו.

- "בבקשה, אמר איש המדע. אבל מה כבר יוכל כבוד הרב להבין במבט חטוף על תכנית מורכבת ומסועפת?"

- אמת היא שלא אוכל להבין הרבה, אבל להתרשם קצת מעבודתך עם קצת תוספת הסברים אוכל להבין משהו.

האיש התרצה והוציא בהנאה גלויה צרור ניירות. הוא פרש לפניי דפים על גבי דפים. הוא מתאר ומסביר, ואני מגלה התעניינות